

Latinština i grština naša svagdašnja n. s. V.

Gradu prethodna nastavka crpli smo iz »Vje-

snika«. Sada uzimamo tjednik »Danas« (dalje: D) za

KOAJDUTORA (D 389, str. 64; D 401,65 pet puta)

KODJUTORA (D 395,66)

i KOADUTORA (D 402,62).

Već KOD ovih ADUTA vam je UĐUTURE jasno zašto uzimamo »Danas« za

POMOČNIKA,

KOAJDUTORA (od

cum + ad + iuvo 1, otprilike

kao »pripomagati«),

a uvjeravamo vas da ovo nisu sve varijacije što ih »Danas« izvodi s navedenom riječi.

U tom se tjedniku, nažalost, vrlo dobro vidi kako smo bespomoćni postali pred svime

što počiva na klasičnoj predaji. Primjer je to rječitiji što je »Danas« uistinu tisak visoke

razine, uz to zainteresiran i dobronamjeran. U zaborav su potonula »osnovna sredstva«

pomoću kojih se klasično zasnovana predaje raspoznavala i razumijevala: ne poznaje-

mo više niti klasičnu starinu, niti oba njena svjetska jezika. Posljedica je da se riječi

same od sebe svojevolumeno preoblikuju i koprcaju po tekstovima, praveći hude vragolije

i s našom vlastitom baštinom.

Kad, na primjer, netko u »Danasu« poželi reći kako se latinski veli hrvatska

KRALJICA JELENA,

ispast će to HELENA REGINAM,

dakle: JELENA KRALJICU ... (D 395,40).

Nadalje, latinski se navodno kaže

REGULIUM SEPULCRORUM (D, *ibidem*)

kad se želi reći

KRULJEVSKIH GROBOVÂ.

Za »grobovâ« se slažemo. Za ono prvo se bojimo da u najboljem slučaju znači

KRALJEVSKIH, inače bi pisalo

REGALIUM.

Napokon, u istom »Danasu« na str. 41 možemo umiriti i svoju savijest u pogledu svih

asfaltiranja, betoniranja i cementiranja u Solinu i okolici, jer doznajemo da su naši

hrvatski kraljevi još u svoje doba ondje imali

CEMENTERIJALNU kapelu. To će valjda reći da je bila zidana kakvom posebnom tehnikom, možda

CEMENTIRANJEM JALNIH velikaša. Da bi ta riječ mogla imati veze se

COEMETERIUM, zapravo κοιμητήριον,

GRBOLJE (uz crkvu) i označavati

POGREBNU kapelu hrvatskih kraljeva,

važan objekt onodobnog vladarskog standarda, to se po njenu otisnutu obliku slabo razaznaje. Inače, kad je već riječ o području

SALONE, treba upozoriti da se ona zapravo zvala

SALENA.

Iz »Danas« br. 389,24 lijepo se naime vidi da su se biskupi toga grada latinski zvali
SALENITANI, dakle SALENSKI, a nikako
SALONITANI, salonitanski ili solinski.

Uistinu je potrebno smjernosti i strpljenja da se izide na kraj s ovom latinštinom ponudom. Potrebno bi, zapravo, bilo i nešto više. Možda izvjesna

PREUDENTIA PASTORALI (D 403,62 kao nominativ)

koja se može zvati i

PRUDANTIV PASTORALIS (D 397,64), a

psove sigurno pripada idiličnom pastoralnom ambijentu. Nije samo jasno je li to možda pribor za

PREDENJE

kojim su pastirice uz stada kratile vrijeme, a kojim bi čitaoci »Danasove« latinštine mogli sebi smirivati živce, ili je to možda kakav

PURGATIV

na pastirski način, za one kojima od očaja stane probava. Jedno je sigurno: da bi to postala duhovnička

PASTIRSKA RAZBORITOST,

kako je objašnjeno u D 397,64, moralo bi oba puta pisati

PRUDENTIA PASTORALIS.

Među slovima »Vjesnikove« slagarnice kao da se nastanio kakav pogani srednjovjekovni vražićak: čim je riječ o crkvi i crkvenu ponašanju, nešto pođe po zlu. Stvoren je novi

odnos IMPERIUM SACERDOTUM

VLAST SVEĆENIKÂ (D 395,40)

umjesto starog odnosa IMPERIUM — SACERDOTIUM,

CARSTVO — SVEĆENSTVO,

tj. odnosa između svjetovne i duhovne vlasti. Pojavio se

KONKORAT (D 397,64),

vjerojatno neka vrst objave RATA među stanovnicima džungle, dakako pomoću KO(n)KOSOVih ORaha i KORa od banane. Teško je u njemu uočiti neku vezu s

KONKORDATOM

(concordia — sloga)

SPORAZUMOM, NAGODBOM —

osobito između neke države i pape. Svu bi tu šarolikost s »Danasovih« stranica morao ukloniti kakav

PRAVEDNI ZAKON

poslovnosti,

LEX IUSTA

no umjesto toga i on u »Danasu« slijedi opći trend i postaje

LEX IUISTA (D 403,61).

Njime se, osim latinštine, regulira i

plaćanje À VISTA (po viđenju),

BUENA VISTA (lijep pogled)

i HASTA LA VISTA (do viđenja)!

Nećemo nastojati da upoznamo sve njegove dosege, jer

OMNES determinatio negatio est (D 398,40),

SVI određivanje je nijekanje,

pa bismo mogli počinuti nepravdu. Važno je reći da ova izreka NE potječe od glasovita umnika Baruha Spinoze, kako piše u navedenom »Danasu«. Spinoza je, naime, bio rekao

OMNIS determinatio negatio est,

SVAKO određivanje (ograničavanje) je nijekanje (poricanje).

Dežurni sotonica iz slagarne nije, međutim, uskogrudan — ne zanemaruje ni poganske vrijednosti. Tako u »Danasu« 387,39 možemo pratiti izvještaj o izvedbi grčkih tragedija u pulskom rimskom kazalištu i naići na ovakvu rečenicu:

»STENIN sud je zapravo Orestov moronosni san, a tek u Tuaridi ... OSVRT polije dugogodišnjeg proganjanja postiže unutrašnji mir.«

Sud je, naravno, bio ATENIN, a unutrašnji je mir na Tauridi postigao isti OREST koji je u međuvremenu točno imenovan. Kakav smisao uopće ima navedena rečenica dok su u noj

STENA koja sudi i

OSVRT koji može postići unutrašnji mir,

to je, čini se, posve jasno danasovcima. Čak ni mudra božica ATENA ne bi mogla sama tome dati razumni smisao, pa ni kad bi zvala u pomoć ORESTOVA, pardon OSVRTOVA oca

ARGAMEMNONA

koji se spominje u istom članku, velikog kralja koji je srušio Troju, a čije smo ime nepravedno iskrivljavali u

AGAMEMNON.

Zbog svega toga mislimo da se vara uljudni čitatelj koji je u »Danasu« 396,5 upozorio danasovce da se

ŽIVJELI PROFESORI

ne veli VIVAT PROFESORES (D 395,35 dvaput)

(ŽIVIO PROFEZORI),

nego VIVANT PROFESSORES.

On (čitalac) siguran je da su oni (danasovci) smjesta primjetili grešku, a mi smo nakon svega naprijed navedenog sigurni da oni (danasovci) ne griješe, pa nemaju što ni uočavati. Oni ulažu golem trud da bi unaprijedili latinštinu našu svagdašnju, pa i u tome kao i u svemu drugome

»Danas« ide dalje.

Dokaza ćemo idući puta iznijeti još.

vo prevodičev uvod od indesećak sur
nica u kojcu se ulaziko govori o va
za (1990). A za - - - - -
ni govornika - - - - -
če, zatim o počecima - - - - -
1990 - - - - -
ni prijevoda - - - - -
na - - - - -
sčinje o tehnickom i praktickom
nosu sofista govornickoj veštini. Čini
toga Višić naglašava važnost Platonov
pogleda na retoriku i retoriku kroz
Platona i Aristotela - - - - -
bi ukazao na to ko - - - - -
služan za konstituiranje retorike kao
sobne discipline, te da bi na kraju
ko i preglednog - - - - -
Aristotelova djela. Riječ je, prema tome,
o informativnom i korisnom tekstu za
koji je jedino šteta što nije dopunjen
iscrpnijim bibliografskim aparatom koji
bi poslužio kao putokaz čitaocima sa
širim ili dubijim interesima.
Komentari se sastoje od većinom kratkih
bilježaka uz tekst prijevoda: sedamdeset
stranica takvih bilježaka (a njih ima 500)